УКРАЇНСЬКЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО *UKRAJINSKE LITERATUROZNAVSTVO*
Зб. наук. пр. 2006. Вип. 68. С. 227-237 *Sel. sci. papers. 2006. N 68. P.227-237*

УДК 81’367.2/3:821.161.2“18/19”І.Франко

СКЛАДНІ КОНСТРУКЦІЇ З ПОСЛІДОВНОЮ ПІДРЯДНІСТЮ В НАУКОВОМУ МОВЛЕННІ ІВАНА ФРАНКА

Олена ТРУШ

Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, 79000 Львів, Україна

У статті розглянуто функціонування складних конструкцій з послідовною підрядністю в науковому мовленні І. Франка. Визначено основні моделі цього типу речень, з’ясовано позицію головної частини стосовно підрядних, проаналізовано сполучні засоби (сполучники й сполучні слова) та їх поєднання, актуальні й ненормативні для сучасної української літературної мови, визначено випадки сполучуваності різних видів підрядних частин у конструкціях з послідовною підрядністю.

Ключові слова: складнопідрядне речення, послідовна підрядність, сполучні засоби, головна частина, підрядна частина.

Складнопідрядні багатокомпонентні речення в науковому мовленні Івана Франка становлять 49,3 % з усіх складних синтаксичних структур. Цей тип конструкцій реалізується в таких моделях:

з одним типом підпорядкування: з послідовною підрядністю (42 %), з однорідною супідрядністю (11,4 %), з неоднорідною супідрядністю (19,3 %);

з кількома видами підпорядкування: з подвійною супідрядністю (2,8 %), з неоднорідною супідрядністю і послідовною підрядністю (9 %), з послідовною підрядністю і неоднорідною супідрядністю (3,7 %), з однорідною супідрядністю і послідовною підрядністю (4,3 %), з послідовною підрядністю і однорідною супідрядністю (3,6 %), з подвійною супідрядністю і послідовною підрядністю (чотири моделі, залежно від розміщення синтаксичних зв’язків на різних рівнях членування) (3,9 %).

З-поміж складнопідрядних поліпредикативних речень, які функціонують у науковому мовленні Івана Франка, найуживаніші конструкції з послідовним підпорядкуванням, оскільки “даний спосіб побудови складнопідрядного речення з кількома підрядними дає змогу розвивати думку з послідовним перспективним заглибленням в деталі, ускладнюючи її додаванням нових уточнюючих фактів у кожній ланці” [4, с.325].

Як і для наукового стилю сучасної української літературної мови, найпродуктивнішими є моделі із двоступеневою та триступеневою послідовною підрядністю (три- або чотирикомпонентні конструкції). Адже “в реченнях такого типу особливо тісний зв’язок між компонентами, оскільки залежність наступної частини думки від попередньої і обумовленість наступної думки попереднього

© Труш О., 2006

створюють тісний смисловий зв'язок між ними" [1, с.196]. Наприклад: *Але ми повинні бути вдячними Огоновському за те, що він перший з муравлиною пильністю стягнув докупи масу біографічного й історико-літературного матеріалу, задля якого його праця довго ще не стратить своєї вартості* [т.41, с.522] – трикомпонентне. *В зв'язку з тим піде розбір літописних пам'ятників конаючої князівщини (Волинська літопись), по чім постараюсь прослідити і оцінити значення поновленого впливу сербо-болгарського на Русь, котрий виплив, з одного боку, з ослаблення духових сил Русі через зруйнування таких центрів освіти, як Київ і Галич, а з другого боку, – з того підйому церковного життя в Болгарії, котрий зв'язаний з іменем тирновського патріарха Євфімія і проявив себе т[ак] зв[аною] направою церковних книг* [т.41, с.53] – чотири складові частини.

Зрідка трапляються п'ятикомпонентні конструкції: *В Галичині се була пора, коли бачилось, що запанує тип "рутенця", себто русина, що, знеохочений сварами про народність, про Шевченка, про язик і про драгомановські ідеї, вмиває руки від усього, не хоче знати нічого поза чорно-жовтими стовпами, що відмежовують Галичину від Росії* [т.41, с.475].

Найдовшим для наукового мовлення І. Франка є речення з п'ятиступеневою підрядністю: *Деякі вчені догадуються, що найдавнішою формою здруженого життя людей було стадо, де діти були виключно власністю матерей, на яких лежало їх плекання і виховування аж до тої пори, коли вони могли й самі робити те саме діло, що робили старші* [т.45, с.302].

Речення з підрядними наступних ступенів не виявлено в наукових статтях І. Франка, оскільки "думка вглиб не може розгортатись безмежно, тим більше, що сприймати таку думку, виражену надто великою кількістю компонентів, стане майже неможливо, враховуючи характер членування... і сприймання конструкцій" [5, с.60].

У конструкціях з послідовною підрядністю здебільшого головна частина передує послідовно розташованим одне за одним підрядним реченням (89,8 %); "найбільш поширений різновид" і в сучасній українській мові [5, с.60]: *Досить буде переглянути показний ряд томів "Киевской старины", виданих за час тих важких років, не менше показний ряд праць про Україну, її минувщину, язик, літературу, виданих ученими Потебнею, Антоновичем, Житецьким, Сумцовим, Петровим, Дашкевичем, Голубєвим і многими іншими, щоб переконатися, що в тих роках ішла дуже жива і плідна праця коло самих фундаментів нового українського руху, який мусив вирости з часом* [т.41, с.491]. Водночас зафіксовано такі речення, в яких після головної частини розміщуються підрядні, які розриваються підрядними наступних ступенів. У конструкції: *Аж 1859 року англійський учений Дарвін виступив з думкою, що головною силою, яка перла і досі пре всі животвори до ненастанного розвою, була боротьба за єствування* [т.45, с.327–328] – підрядне ІІ ступеня розриває підрядне І ступеня; *До тої пори, досі дуже мало ще прослідженої, треба, на мою думку, відносити також початки слов'янського письменства, бо християнство, як наука переважно книжна і нерозривно зв'язана з обрядами, що доконче вимагають уміння читати й писати, мусило скрізь зі своїм заведенням витворювати також початки письменства* [т.47, с.549–550] – підрядні ІІ і ІІІ ступенів розривають підрядне І ступеня; *І по-*

думати собі, як би то інакше була зложилася людська історія, якби тодішні римляни та греки, йдучи за вказівкою тої агави, пустились були шукати того берега, де вона росла, переплили б океан та добралися до Америки! [т.45, с.309] – підрядне III ступеня розриває підрядне II ступеня.

Складнопідрядні багатокомпонентні речення, для яких характерною є постпозиція головної частини стосовно послідовно розміщених підрядних, становлять 5,4 % усіх конструкцій з послідовною підрядністю: *Коли старші письменники завсіди клали собі метою описати, змалювати такі чи інші громадські чи економічні порядки, ілюструючи їх такими чи іншими типами, або змалювати такий а такий характер, як він розвивається серед такого чи іншого окруження, нові письменники кладуть собі іншу задачу* [т.35, с.108]. Зрідка підрядні розриваються підрядними наступних ступенів: *Де гімназії і університет складаються на те, щоб навіть таким людям, що не раді би засклеплюватися в шкаралущі "студій для хліба", дати якнайменше науково приготованого матеріалу, якнайменше вказівок і заохотити для власної праці, там, певно, про оживлений рух науковий не швидко може бути мова* [т.46, кн.2, с.168].

У науковому мовленні І. Франко вживає і такі структури, в яких підрядні предикативні частини розривають головну (4,8 %): *Особливо ж відтоді, як Галичина 1772 р. перейшла під панування Австрії і втягнена була в культурний круг, дуже відмінний від того, в який втягнена була решта України, різниці ті мусили ще значно збільшитися* [т.28, с.174]. Спорадично у цих конструкціях підрядні розриваються підрядними наступних ступенів: *Назвати багатим властителя одного хутірця, який раз у раз жалується, що його задля його бідності розлучили з милою, і задля "худоби" зводить у фантазії навіть завзяту боротьбу з чортом, се в усякім разі гіпербола* [т.37, с.58–59].

У складнопідрядних поліпредикативних реченнях з послідовною підрядністю підрядні складові частини приєднуються до головної за допомогою сполучників, сполучних слів або сполучників та сполучних слів водночас. У таблицях подаємо сполучуваність підрядних засобів у конструкціях, зафіксованих у науковому мовленні І. Франка (при цьому враховуємо кількість предикативних частин у конструкціях):

Трикомпонентні речення:

Таблиця № 1

Сполучники	Сполучники та сполучні слова		Сполучні слова
	Сполучник – сполучне слово	Сполучне слово – сполучник	
Аби так що	Бо-де (2)	Де-що (2)	Де-де
Аби хоч	Бо-що (6)	Коли-що	Де-звідки
Аби-що	Бо-який (2)	Котрий-доки	Де-котрий
Бо-аби	Кілько-котрий	Котрий-коли	Де-що (4)
Бо-коли	Коли-котрий	Котрий-немов	Де-який (2)
Бо-хоча	Коли-що	Котрий-поки	Коли й як-що
Бо-що (4)	Коли-як (3)	Котрий-так що	Коли-де
Бо-щоб (2)	Коли-який (2)	Котрий-хоча	Коли-котрий
Доки-що	Окілько-котрий	Котрий-що (10)	Коли-який
Коли-буцімто	Оскільки-який	Котрий-щоб (2)	Котрий-де

Коли-хоч	Поки-що	Котрий-щоби	Котрий-коли
Коли-що (7)	Поки-щоб	Котрий-як	Котрий-котрий (7)
Немов-щоби	Пощо-що	Що (за чим)-тим більше що	Котрий-що (9)
Так що коли	Так що-котрий	Що-аби (2)	Котрий-як (2)
Тим більше що-коли	Тим більше що-де	Що-бо	Хто-що
Тим більше що-щоби	Тим більше що-що	Що-коли	Чим-який (2)
Хоча-так що	Тим більше що-який	Що-мов	Що (по чім)-де
Хоча-що	Хоча-який	Що-поки	Що-де (2)
Хоч-що (3)	Хоч-що	Що-хоча (2)	Що-коли (2)
Що-аби (5)	Хоч-який	Що-щоб	Що-що (10)
Щоби-бо	Чи-котрий	Що-якби (2)	Що-як
Що-бо (7)	Чи-який	Який-аби	Що-який (16)
Щоб-тим більше що	Щоб-де	Який-коли	Який і що – який
Щоб-що (4)	Щоб-котрий	Який-мов	Який-де
Що-доки	Щоб-що	Який-так що	Який-коли (3)
Що-заким	Щоб-що (чому)	Який-хоч	Який-котрий (2)
Що-коли (11)	Щоб-який (5)	Який-хоча (3)	Який-хто і як
Що-ніж	Що-де (5)	Який-що (8)	Який-що (13)
Що-оскільки	Що-коли (4)	Який-щоб (3)	Який-як
Що-поки (4)	Що-котрий (16)	Який-як (3)	Який-який (8)
Що-так що	Що-куди (2)	Як-що	Як-котрий (2)
Що-так як	Що-хто		Як-що (3)
Що-тим більше що	Що-хто (в кім)		
Що-хоч (6)	Що-що (27)		
Що-хоча (4)	Що-що (чого) (5)		
Що-що (20)	Що-як (8)		
Що-щоб (3)	Що-який (34)		
Що-щоби	Як-де		
Що-як (3)	Як-котрий		
Що-якби (2)	Як-що (4)		
Як-поки	Як-який (7)		
Як-хоч			
Як-як			
ВСЬОГО: 113 од.	157 од.	58 од.	103 од.

Чотирикомпонентні речення:

Таблиця № 2

Поєднання сполучних засобів	Сполучні засоби	Всього
Сполучники	Бо-щоб-аби	10 од.
	Коли-що-що	
	Що-хоч-бо	
	Що-чи і оскільки-щоб	
	Що-щоб-що	

Сполучники	Що-що-хоча	
	Що-що-щоб (2)	
	Як-бо-як	
	Як-хоч-коли	
Сполучники та сполучні слова		54 од.
Сполучник – сполучник – сполучне слово	Бо-що-який	20 од.
	Бо-як-що	
	Хоч-що-де	
	Що-бо-який	
	Щоб-що-що	
	Щоб-що-який	
	Що-коли-котрий	
	Що-так що-котрий	
	Що-тим більше що-який	
	Що-чи-який	
	Що-що-що (2)	
	Що-що-який	
	Що-як-що	
	Як-аби-який	
	Якби-бо-котрий	
	Якби-що-який	
	Як-поки-що	
	Як-що-щоб	
	Як-якби-де	
Сполучник – сполучне слово – сполучник	Щоби-де-бо	8 од.
	Що-котрий-коли	
	Що-котрий-що	
	Що-котрий-щоб	
	Що-що-як	
	Що-який-хоч	
	Що-який-що	
	Що-який-як	
Сполучник – сполучне слово – сполучне слово	Коли-що-який	10 од.
	Щоб-який-що	
	Що-котрий-де	
	Що-що-де	
	Що-що-який	
	Що-який-де	
	Що-який-що (3)	
	Що-який-який	
Сполучне слово – сполучник – сполучне слово	Де-щоб-що	6 од.
	Котрий-хоча-який	
	Що-що-який	
	Який-аби-який	
	Який-бо-який	
	Який-щоб-який	
Сполучне слово – сполучне слово – сполучник	Де-котрий-щоб	5 од.
	Де-який-як	
	Що-котрий-бо	
	Де-що-щоб (2)	

	Сполучне слово – сполучник – сполучник	Котрий-що-бо	5 од.
		Котрий-що-коли	
		Який-що-коли (2)	
		Який-що-як	
Сполучні слова		Котрий-котрий-який	5 од.
		Що (по чім)-котрий-котрий	
		Що-коли-що	
		Що-який-де	
		Що-який-що	

П’ятикомпонентні речення:

Таблиця № 3

Поєднання сполучних засобів		Сполучні засоби
Сполучники		Щоб-причім-так як – що
		Що-коли-що-що
Сполучники та сполучні слова		
	Сполучне слово – сполучник – сполучник –сполучник	Котрий-що-що-так що
	Сполучник – сполучник – сполучник – сполучне слово	Що-бо-що-де
		Що-немовбито-що-що
		Що-хоча-що-де
	Сполучник – сполучник – сполучне слово – сполучне слово	Коли-що-що-що
		Що-щоб-що (в чім)-який
	Сполучник – сполучник – сполучне слово – сполучник	Коли-що-котрий-щоби
	Сполучник – сполучне слово – сполучне слово – сполучник	Що-що-куди-щоб
		Неначеб-який-де-як
	Сполучник – сполучне слово – сполучник – сполучне слово	Що-який-коли-де

Шестикомпонентні речення:

Таблиця № 4

Поєднання сполучних засобів		Сполучні засоби
Сполучники та сполучні слова		
	Сполучник – сполучне слово – сполучне слово – сполучне слово – сполучне слово	Що-де-який-коли-що

Як бачимо з Таблиць, у “сполучникових” конструкціях, в яких маємо однакові сполучники, здебільшого вживається сполучник **що**: *Ще в XVIII віці французький учений Руссо сказав, **що** людська нерівність виплила з того, **що** люди віддалилися від природи* [т.45, с.324]. Виявлено всього одне речення з однаковим сполучником **як** у кожній підрядній частині: *Нема нічого цікавішого для критика, **як** слідити крок за кроком розвій автора, прислухуючися, **як** в його слові звільна міцніють, доходять до переваги, а далі до повного гармонійного панування тони, властиві його талантові* [т.31, с.255].

Найпоширеніші в науковому мовленні І. Франка конструкції з різними сполучниками: *Д[обродій] Чайченко в початку своєї статті застерігається,* ***щоби*** *не вважати його уваг "за причепливу критику задля самої критики та й годі",* ***бо*** *вони, мовляв, подиктовані "невикрутною, пекучою потребою та прихильністю до самої речі*" [т.28, с.168].

У чотири- та п'ятикомпонентних конструкціях маємо поєднання однакових і різних сполучників водночас: *Погляньмо ж, як оповідає події Голіншед,* ***бо*** *се найкраще виявить нам,* ***як*** *поводився зі своїми джерелами Шекспір, викроюючи з них основи своїх безсмертних драм* [Т.32, с.183].

"Сполучнослівні" речення містять здебільшого різні сполучні слова: *Перше і найславніше з тих братств було братство львівське ставропігійське,* ***котре*** *швидко завело у себе також братську школу і покликало до неї за учителя також дуже розумного грека Арсенія, єпископа еласонського і дімонтського, завело й друкарню,* ***де*** *друковано головно книги церковні* [т.28, с.264-265]. З-поміж однакових сполучних слів функціонують **що**, **який**, **котрий**, **де**: *Вірування й прокляття, жарти й приказки, костюми й обряди, звичаї й предмети щоденного вжитку, кухня й напої, танці й улюблені пісні, відносини суспільні й міжнародні українців з кінця XVIII в., історичні спомини, народні симпатії й антипатії – про все се знайдемо в "Енеїді" розсипану цілу масу деталей,* ***що*** *виявляють у авторі дуже пильного і бистрого обсерватора і заразом чоловіка,* ***що*** *любив усі ті своєрідні прикмети українського люду та бажав у своїй поемі зберегти згадки про них* [т.34, с.453].

Спорадично у реченнях з триступеневою підрядністю поєднуються однакові й різні сполучні слова: *Се були кузні,* ***з котрих*** *такі велетні, як Лессінг, Віланд, Гердер, Гете і Шіллер, виковували непобориме духовне оружжя,* ***котрим*** *Німеччина повинна була не тільки виборотися з глибокої прострації, але дійти до тої величезної сили,* ***яку*** *бачимо нині* [т.27, с.118].

У конструкціях з послідовною підрядністю предикативні частини здебільшого приєднуються за допомогою поєднання сполучників і сполучних слів. Варто зауважити, що у трикомпонентних реченнях найчастіше при підрядному І ступеня уживається сполучник, при підрядному ІІ ступеня – сполучне слово: *В усякім разі се видання, лишаючи на боці незлічимі помилки та недоладності, різниться дуже значно від пізніших,* ***так що*** *можна його вважати першим начерком,* ***котрий*** *Шекспір переробив потому дуже значно* [т.32, с.167]. Рідше – навпаки: *Одиноку, хоч дуже далеку, аналогію представляє псевдошекспірівська драма "The prodigal of London" (Лондонський марнотратник),* ***в котрій*** *батько, вертаючи по довгих літах із чужини, стає за слугу у свого марнотратного сина,* ***щоби*** *пізнати і випробувати його характер* [т.29, с.468]. У чотири-, п'яти- та шестикомпонентних конструкціях маємо різні комбінації сполучників і сполучних слів, подані у таблиці: *І так, учений Теодор Ельце звернув увагу на те,* ***що*** *вірші в "Передогрі" відносяться, правдоподібно, до славного Корреджійового малюнка "Юпітер і Іо",* ***що*** *в рр. 1585-1600 знаходився в палаці різьбяра Леоні в Медіолані,* ***куди*** *багато приїжджих учащало,* ***щоб*** *оглядати його* [т.32, с.178].

Зрідка І. Франко вживає омонімні сполучник **що** і сполучне слово **що**: *Важне те,* ***що*** *автор підхопив справді деякі анормальні явища галицько-руського*

*письменства 50-х рр., **що** виринули переважно під впливом політичних подій та бажань, а не були органічним впливом розвою язика* [т.47, с.612].

Як бачимо з Таблиць та зазначених ілюстрацій, у трикомпонентних конструкціях автор використовує омонімні сполучник **що** і сполучне слово **що** тільки у порядку: при підрядному I ступеня – сполучник, при підрядному II ступеня – сполучне слово; у чотирикомпонентних – тільки у такому порядку: при підрядних I і II ступенів – сполучники, при підрядному III ступеня – сполучне слово.

Спорадично І. Франко уживає сполучники, властиві діалектному мовленню і не нормативні для сучасної української літературної мови: **буцімто**, **заким**, **окілько**, **кілько**, **пощо**, **так як**, **тим більше що**: *Власне, найздібніші і найталановитіші з тих поетів старшої генерації, – а до них, без сумніву, належить Забіла, – мусили відчути се найсильніше і коли недогадливі рифмачі вроді Кореницького, Карпенків та Шишацького-Ілліча ще й далі, в 50-х роках, пруть свої вірші в друк і піддержують ілюзію, **буцімто** й вони працюють для українського письменства* [т.37, с.43]. *Для критичного аналізу є се дуже вдячна тема, **тим більше що** процес творчості Шевченка задля браку таких свідоцтв, які, пр[иміром], маємо в мемуарах та кореспонденціях західних писателів, досі доволі темний* [т.29, с.447].

Проведений аналіз конструкцій з послідовною підрядністю, зафіксованих в науковому мовленні І. Франка, засвідчує, що серед підрядних складових частин одного виду до головної частини здебільшого приєднуються дві означальні (21,6 %), рідше – з'ясувальні (4,8 %). І. Франко не вживає жодної конструкції з обставинними реченнями одного виду.

Найпоширеніші в наукових статтях І. Франка речення з послідовним підпорядкуванням, в яких поєднуються різні види підрядних частин у різних комбінаціях. Зокрема, означальні I ступеня становлять 38,87 % серед усіх підрядних I ступеня, означальні II ступеня – 50,47 % серед усіх підрядних II ступеня. З'ясувальні підрядні частини I ступеня складають 37,82 %, з'ясувальні II ступеня – 14,39 % з-поміж інших підрядних. З усіх комбінацій підрядних частин найчастіше вживаються з'ясувальні – означальні (17,7 %). В науковому мовленні І. Франка виявлено поодинокі випадки поєднання обставинних підрядних частин між собою (5,04 %). Таку сполучуваність предикативних частин можна пояснити тим, що "при сполучуваності обставинних утворюється конструкція, тяжка для сприйняття. Поєднання детермінантних підрядних перешкоджає групуванню, блокуванню компонентів, а це – один із засобів створення компактної конструкції, один із засобів посилення її смислового сприйняття" [6, с.108].

Результати статистичних досліджень сполучуваності різних видів підрядних у реченнях з послідовною підрядністю, частоти їх уживання в науковому мовленні І. Франка подано в Додатку 1.

Окремо від конструкцій з послідовним підпорядкуванням виділяємо речення з комплексною підрядністю [7, с.71–74]. "Це замкнена двочленна структура, компонентами якої є просте речення, що є пояснюваним, тобто головним, і складнопідрядне, яке в повному складі виступає як пояснююче до головного, тобто – підрядним" [3, с.30–39]. Для таких конструкцій, виявлених у науковому тексті І. Франка, характерний збіг двох підрядних сполучників (2,1 %): при

першому підрядному – **що аби**, **що заким**, **що коли**, **що поки**, **що якби**; при другому – **що коли**. Здебільшого це трикомпонентні речення: *Український письменник при таких обставинах може мати надію, **що аби** тільки його твори мали дійсну вартість, то певно будуть опубліковані і здобудуть йому в недалекій будущині, а по часті й тепер, крім признання, ще й деякий матеріальний дохід* [т.41, с.522] *Нема що й казати, **що якби** всі люди були високоосвіченими, добросердними, здоровими на дусі й на тілі, то такий устрій міг би бути для них добрий* [т.45, с.333]. І. Франко рідше уживає чотирикомпонентні конструкції, в яких збіг підрядних сполучників простежується як на першому рівні членування, так і на другому: *Очевидна річ, **що коли** та погорджена давніше "товпа" розпалася на множество одиниць, з котрих кожна мала ті самі людські права до життя і до всіх радощів життя, то й поетам прийшлось інакше відноситися до неї* [т.27, с.289].

Аналіз синтаксичної структури конструкцій з послідовною підрядністю, зафіксованих у науковому мовленні І. Франка, дає змогу простежити особливості синтаксису письменника, характерні і для наукового стилю сучасної української мови: наявність здебільшого трикомпонентних і чотирикомпонентних структур, перевага речень з препозицією головної частини щодо послідовно розміщених підрядних, переважна більшість "сполучниково-сполучнослівних" конструкцій, речень з різними сполучниками, рідше – уживання однакових сполучників або сполучних слів при підрядних компонентах, домінування означальних підрядних частин тощо. Зрідка письменник використовує і ті сполучники, які на сьогодні вийшли з літературного ужитку.

1. *Калашникова Г.Ф.* Многокомпонентные сложные предложения в современном русском языке. – Харьков, 1979.

2. *Клюсов Г.Н.* Комплексное подчинение в трехкомпонентных сложных предложениях // Русс. яз. в школе. – 1975. – № 4.

3. *Коваль А.П.* Науковий стиль сучасної української мови. – К., 1977.

4. Курс сучасної української літературної мови / За ред. Л. А. Булаховського. – К., 1951. – Т.ІІ: Синтаксис.

5. *Кучеренко І.К.* Складнопідрядне речення з кількома підрядними // Укр. мова і літ. в школі. – 1973. – № 5.

6. *Франко І.* Зібр. тв.: У 50 т. – К., 1976–1986. (Посилаючись на це видання, у дужках вказуємо том і сторінку).

7. *Шульжук К.Ф.* Складні багатокомпонентні речення в українській мові. – К., 1986.

ДОДАТОК 1

Різновиди підрядних частин	*II ступеня*	Означальні	Займенниково-означальні	З'ясувальні	Обставинні – *Місця*	*– Часу*	*– Умови*	*– Причини*	*– Мети*	*– Способу дії*	*– Порівняльні*	*– Міри і ступеня*	*– Допустові*	*– Наслідкові*	*– Супровідні*	ВСЬОГО:
I ступеня	%															
Означальні		21,6	1,4	3,6	0,23	1,6	2	0,7	2,76	1,4	0,45	0,45	2	0,45	0,23	38,87

Займенниково-означальні	1,8	–	–	–	0,23	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2,03
З'ясувальні	17,7	2	4,8	0,45	2,3	1,4	1,8	1,4	1,6	0,7	0,45	2,76	0,23	0,23	37,82
Обставинні															
– *Місця*	0,23	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,23
– *Часу*	0,9	–	0,23	–	–	–	–	0,23	–	–	0,23	–	–	–	1,59
– *Умови*	1,4	–	1,15	–	–	–	–	–	0,7	–	–	–	0,23	–	3,48
– *Причини*	2,5	0,45	1,15	–	0,23	0,23	–	0,45	–	–	–	0,45	–	–	5,46
– *Мети*	1,6	–	1,6	–	–	–	0,23		–	–	–	–	–	–	3,43
– *Способу дії*	0,45	0,23	0,7	–	–	–	–	0,45	–	0,23	–	–	–	–	2,06
Порівняльні	0,23	–	0,23	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	0,46
– *Міри і ступеня*	0,9	–	0,23	–	–	0,23	–	0,23	–	–	–	–	–	–	1,59
– *Допустові*	0,7	–	0,7	–	–	–	–	–	0,23	–	–	–	0,23	–	1,86
– *Наслідкові*	0,23	–	–	–	–	0,23	–	–	–	–	–	–	–	–	0,46
– *Супровідні*	0,23	–	–	–	–	–	0,23	–	–	–	–	–	–	–	0,46
ВСЬОГО:	50,47	4,08	14,39	0,68	4,36	3,09	2,96	5,52	3,93	1,38	1,13	5,21	1,14	0,46	

THE COMPLEX SENTENCES OF CONSECUTIVE SUBORDINATION IN IVAN FRANKO`S SCIENTIFIC SPEECH

Olena TRUSH

Ivan Franko National University of Lviv Philology Department
Universytetska st., 1, UA-79000 Lviv, Ukraine

The research is devoted to the problem of the complex sentences in Ivan Franko`s scientific speech. The author determines the principal models of this type of sentences, elucidates the arrangement of the principal part as to the subordinate part, analizes the conjunctive means (conjunctives and conjunctive words) and theirs combinations, topical and non-normative for present-day scientific language, also determines the combinations of the different types of complex sentences in the constructions of consecutive subordination.

Key words: complex sentence, consecutive subordination, conjunctive means, principal part, subordinate part.

Стаття надійшла до редколегії 01.03.2004
Прийнята до друку 20.05.2004